

Notă de fundamentare
la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind
utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local a fost elaborat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în conformitate cu art. 31 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului rezultă din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, acțiuni 5, prevăzută de Anexa A, Clusterul 5, Capitolul 13 „Pescuit”.

În vederea respectării prevederilor art. 3 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care obligă la asigurarea coerenței între reglementările activității de întreprinzător și normele speciale privind actele permissive (Legea nr. 160/2011), proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local introduce prevede un mecanism aplicat în baza unui act permisiv: „Permisul de introducere / transfer în acvacultură a speciilor exotice/absente la nivel local”. Pentru a asigura o deplină legalitate, transparență și pentru a exclude orice conflict de competență sau lipsă de acoperire juridică primară, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a inițiat în mod corespunzător un proiect de modificare a art. 10 din Legea nr. 288/2024 privind politica în sectorul acvaculturii și organizarea pieței produselor pescărești și de acvacultură, care urmează să fie adoptat până la finele lunii decembrie 2026.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, acvacultura din Republica Moldova este reprezentată de sisteme de creștere extensivă (iazuri și heleșteie), cu o productivitate scăzută (aprox. 400-700 kg/ha) și o diversitate biologică limitată, axată preponderent pe familia Cyprinidae (crap, coșac, sânger), cu o valoare comercială redusă pe piețele externe, dar și o reziliență limitată la oscilațiile termice cauzate de schimbările climatice.

Elaborarea prezentului proiect vine din necesitatea de a reglementa un domeniu aflat la intersecția dintre securitatea alimentară, dezvoltarea economică și protecția mediului. Într-un context global marcat de instabilitatea lanțurilor de aprovizionare, dependența Republicii Moldova de importurile de pește (peste 60% din consumul intern) reprezintă o vulnerabilitate națională. Pentru depășirea acestui blocaj economic, sectorul de acvacultură urmează să tranziteze spre metode productive, mai efective, reziliente în mediu controlat (RAS - Recirculating Aquaculture Systems). Aceste sisteme permit controlul riguros al parametrilor fizico-chimici ai apei și independență față de factorii climatici exteriori. Totuși, eficiența economică a sistemelor intensive și super-intensive poate fi atinsă doar prin cultivarea unor specii cu valoare comercială înaltă, cu ritm rapid de creștere și conversie optimă a furajelor, caracteristici specifice unor specii exotice sau absente local. Specii exotice (ex: Somnul african - *Clarias gariepinus*) prezintă un

potențial biologic excepțional pentru sistemele recirculante termofile (apă caldă), având rate de creștere extrem de rapide și o rezistență sporită la densități mari. Specii absente la nivel local (ex: Păstrăvul curcubeu - *Oncorhynchus mykiss*, hibrizi de sturioni), permit valorificarea superioară a resurselor de apă rece cu debit constant (izvoare, cursuri superioare de râuri) din regiunile de nord și de centru ale țării, care din punct de vedere termic și hidrologic nu pot fi utilizate pentru cigrinicultura clasică.

Diversificarea speciilor cultivate în exploatații este important pentru:

- a) creșterea competitivității producătorilor locali;
- b) reducerea dependenței de importurile de pește oceanic, prin oferirea unor alternative locale proaspete (ex: somn african, sturion);
- c) valorificarea resurselor de apă cu regim termic scăzut (izvoare), care nu sunt corespunzătoare tehnologic cigriniculturii clasice.

În pofida interesului economic major al operatorilor pentru introducerea speciilor noi, în Republica Moldova nu este un cadru juridic consolidat care să reglementeze introducerea, carantina și monitorizarea acestor specii. Această lacună normativă expune țara la riscuri de securitate ecologică și biologică. În absența unor proceduri stricte de carantină și a obligativității obținerii unor certificate de conformitate sanitar-veterinară specifice, importurile clandestine sau neautorizate de material biologic (icre embrionate, puiet) pot introduce în bazinele naționale agenți patogeni extrem de periculoși. O eventuală contaminare epidemiologică ar putea compromite ireversibil atât exploatațiile comerciale active, cât și populațiile de pești din habitatele acvatice naturale. Totodată, evadarea accidentală a acestor specii din exploatațiile piscicole în rețeaua hidrografică naturală (în special în bazinele de importanță transfrontalieră ale fluviilor Nistru și Prut) prezintă un risc ecologic major. Speciile invazive pot concura agresiv cu speciile locale pentru resursele trofice (hrană) și locurile de depunere a icrelor, ducând la periclitarea unor specii valoroase. De asemenea, introducerea necontrolată a unor specii înrudite genetic poate genera fenomene de hibridare necontrolată, având un impact ireversibil asupra fondului genetic natural al speciilor locale (cum este cazul sturionilor).

Prin urmare, aprobarea Regulamentului privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local reprezintă o intervenție imperativă. Acesta va asigura echilibrul optim între stimularea inovației tehnologice și a performanței economice în sectorul acvaculturii, pe de o parte, și protecția patrimoniului ecologic și a biodiversității acvatice a Republicii Moldova, pe de altă parte.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local instituie un cadru procedural, menit să asigure transpunerea eficientă a Regulamentului (CE) nr. 708/2007.

Soluțiile de reglementare stabilite în proiect sunt structurate în IV Capitole, divizate în secțiuni care prevăd direcții definite, competențele instituționale și procedurile aplicabile intervenției.

Proiectul introduce o delimitare tehnologică clară între unitățile de acvacultură cu circuit închis (situate pe uscat, fără conexiune cu apele naturale, dotate cu sisteme avansate de filtrare și tratare) și cele cu circuit deschis (iazuri, heleșteie, cuști flotante în ape

naturale), dar și norme privind autorizarea și monitorizarea intervențiilor operatorilor din sector. Din considerentul că speciilor exotice și speciilor absente la nivel local pot avea impact direct asupra biodiversității locale, intervențiile sunt admise doar în baza unui permis care urmează să fie eliberat de Agenția de Mediu. Prin urmare proiectul prevede mecanismul de depunere a dosarului, pentru solicitarea Permisului pentru creșterea în exploatații a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local, prin intermediul Ghișeului Unic. Totuși, decizia administrativă de emitere a Permisului (valabil pe o perioadă de 7 ani) este condiționată direct de opinia științifică argumentată a Consiliului ihtiologic (pct. 13 și 15), asigurând predictibilitate deciziei Agenției de mediu pentru protecția biodiversității locale.

Pentru a nu bloca activitatea economică cu proceduri birocratice, Regulamentul prevede clasificare intervențiilor corespunzător tehnologiei de creștere a acestor specii (pct. 15-18):

1) Mutările ordinare, care vizează specii cu risc scăzut de impact ecologic sau epidemiologic. Autorizarea acestora se face printr-o procedură simplificată, fără obligația stabilirii perioadei de carantină sau a diseminării-pilot, cu excepția cazurilor în care Consiliul ihtiologic identifică vulnerabilități specifice ale ecosistemului receptor.

2) Mutările excepționale, care vizează specii cu risc mediu/ridicat asupra ecosistemelor. Intervențiile necesită elaborarea unui Studiu de evaluare a riscurilor asupra mediului și sunt supuse unor protocoale stricte de carantină.

În conformitate cu normele de vecinătate, proiectul prevede un mecanism de consultare în cazul în care o introducere de specie poate afecta corpurile de apă transfrontaliere (bazinele Nistrului și Prutului). Agenția de Mediu notifică statele vecine, răspunsul negativ al acestora, bazat pe dovezi științifice, fiind temei legal de respingere a autorizării intervenției (pct. 29-32).

Totodată, proiectul prevede 6 anexe unde sunt prevăzute:

1) Lista speciilor exceptate de procedura de evaluare a riscului - cuprinde speciile care au un istoric îndelungat de utilizare în acvacultura, fără a genera efecte adverse documentate asupra ecosistemelor naturale;

2) Fișa informativă a intervenției – prezintă datele de bază (scopul, originea specimenelor, destinația, sistemul de cultivare utilizat), permițând autorității o primă evaluare rapidă pentru a stabili dacă este necesară o analiză detaliată a riscurilor sau dacă intervenția se încadrează la excepții;

3) Formularul Permisului de introducere / transfer în acvacultură a speciilor exotice/absente la nivel local - formularul standardizat care asigură uniformitatea decizională la nivel național și conține clauze obligatorii, limite cantitative, condiții de transport și măsuri de biosecuritate pe care beneficiarul trebuie să le respecte cu strictețe pe tot parcursul derulării activității;

4) Dosarul tehnic – reprezintă documentația de suport pe care solicitantul trebuie să o elaboreze și să o depună în vederea obținerii permisului;

5) Fișele de evaluare a riscurilor - instrument științific utilizat de experți și de autoritatea competentă pentru a analiza impactul potențial al speciei introduse asupra habitatelor și speciilor indigene;

6) Raportul de carantină - reprezintă documentul oficial de control prin care se atestă starea de sănătate a loturilor de organisme acvatice introduse, după finalizarea perioadei obligatorii de izolare preventivă.

3.2. *Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare*

În procesul de elaborare a prezentului proiect de act normativ, s-a realizat o analiză comparativă a opțiunilor de intervenție, evaluându-se impactul socioeconomic, ecologic și administrativ al fiecăreia. În urma acestei evaluări, s-a stabilit 3 opțiuni:

1. *Opțiunea notificării*

Această opțiune prevedea stabilirea unui mecanism bazat pe notificarea oficială dublată de o evaluare a riscurilor.

Motivele respingerii:

Această opțiune nu a fost susținută la etapa de evaluare la Comisia UE.

2. *Opțiunea autorizării*

Opțiune preluată de proiect, prevede un sistem de autorizare prealabilă a speciilor, în baza unui „Permis de introducere / transfer în acvacultură a speciilor exotice/absente la nivel local” pentru fiecare mutare.

Opțiune recomandată de Comisia UE, conform Regulamentului (CE) 708/2007.

3. *Opțiunea „Zero” (A nu face nimic)*

Această opțiune presupunea menținerea statutului actual, respectiv lipsa unui mecanism clar de reglementare.

Motivele respingerii:

Absența unui control asupra introducerii speciilor invazive ar putea duce la degradarea ireversibilă a biodiversității în bazinele hidrografice Nistru și Prut. Menținerea vidului legislativ ar fi dus la nerespectarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere RM-UE (Capitolul 13 - Pescuit și acvacultură), riscând lipsa asistenței tehnice externe. Operatorii nu ar fi avut nicio garanție juridică asupra investițiilor lor, fiind expuși unor interpretări arbitrare ale organelor de control.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. *Impactul asupra sectorului public*

Implementarea proiectului va genera efecte pozitive pentru:

1. Eficientizarea procesului decizional și clarificarea competențelor - proiectul elimină ambiguitățile instituționale prin stabilirea unui flux procedural clar între entitățile publice:

1.1 Agenția de Mediu, devine autoritatea centrală de decizie (autorizarea intervențiilor).

1.2 Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor responsabilă de controlul sanitar-veterinar și gestionarea listei exploatațiilor cu circuit închis.

1.3 Inspectoratul pentru Protecția Mediului este delegat pentru verificarea barierelor fizice și a sistemelor de tratare a afluenților, prin urmare trece la un sistem de verificare bazat pe performanță tehnică.

Regulamentul transferă povara monitorizării și a intervenției către operator, sub supravegherea organelor de control, protejând astfel fondul piscicol național din apele publice (Nistru, Prut). Prevederile privind notificarea statelor vecine (România și Ucraina) în cazul impactului transfrontalier reduc riscul de dispute diplomatice legate de gestionarea bazinelor hidrografice comune și asigură conformitatea cu convențiile internaționale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Prezentul proiect de Hotărâre de Guvern instituie cadrul normativ pentru utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a celor absente la nivel local. Implementarea prezentului proiect de hotărâre nu necesită alocarea unor resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat, cheltuielile de administrare fiind acoperite din contul și în limita bugetelor autorităților implicate (Agenția de Mediu, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Inspectoratul pentru Protecția Mediului). Administrarea Listei electronice a unităților de acvacultură (pct. 6) se va realiza prin intermediul infrastructurii digitale deja existente a Agenției de Mediu. Digitalizarea procesului de depunere a dosarelor tehnice reduce costurile de manipulare a documentelor pe suport de hârtie și eficientizează timpul de lucru al funcționarilor, compensând astfel sarcina de monitorizare suplimentară. Activitățile de monitorizare și control prevăzute la pct. 10 - 11 nu presupun inspecții zilnice, ci se bazează pe o abordare de gestionare a riscurilor.

Inspecțiile (ANSA și IPM) vor fi planificate pentru a minimiza numărul vizitelor la fața locului, reducând astfel costurile de deplasare (carburanți).

În conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, costurile aferente elaborării Studiului de evaluare a riscurilor (în cazul mutărilor excepționale) sunt suportate integral de către operatorul economic (solicitant). Autoritatea publică exercită doar rolul de verificare și validare a datelor, activitate ce se încadrează în procedurile standard de autorizare de mediu.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Conform prevederilor Regulamentului, responsabilitatea financiară principală este asumată de către operatorii economici care urmăresc obținerea de beneficii comerciale din utilizarea speciilor exotice. Structura costurilor de conformare pentru un operator include:

1. Elaborarea Studiului de Evaluare a Riscurilor - costul este variabil în funcție de complexitatea speciei și a ecosistemului receptor. Această etapă este finanțată direct de solicitant prin contractarea instituțiilor de cercetare.

2. Măsurile de biosecuritate - investiții în bariere fizice (site, filtre, sisteme de tratare a apei) sunt parte integrantă a planului de afaceri al unității de acvacultură, fiind esențiale pentru înregistrare.

3. Carantină și monitorizare - costuri logistice aferente izolării stocului pe perioada stabilită și monitorizarea stării de sănătate a exemplarelor sunt suportate integral de către operator.

4.4. Impactul de mediu

Prezentul proiect de Hotărâre de Guvern este conceput ca un instrument esențial de management al riscului ecologic, având ca obiectiv principal eliminarea incertitudinilor legate de introducerea organismelor exotice în bazinele hidrografice naturale. Prin

implementarea acestuia, Republica Moldova se aliniază standardelor internaționale de biosecuritate, asigurând cadrul normativ necesar pentru ca expansiunea sectorului acvaculturii să nu fie realizată cu prețul degradării capitalului natural al țării.

Prin urmare, reglementarea utilizării speciilor exotice (conform Regulamentului UE nr. 708/2007) acționează ca un filtru împotriva speciilor care ar putea deveni invazive. Fără acest control, evadarea accidentală a unor specii în cursurile de apă precum Nistrul sau Prutul ar putea duce la eliminarea speciilor locale prin competiție pentru nișe ecologice sau hibridare. Proiectul asigură menținerea integrității genetice a faunei piscicole locale.

Totodată, menționăm că, un impact major de mediu este prevenirea introducerii unor boli, paraziți sau virusuri care pot însoți speciile exotice sau lipsă la nivel local.

Prin impunerea perioadelor de carantină și a protocoalelor stricte de izolare în unitățile de producție, proiectul protejează nu doar fermele piscicole, ci întregul ecosistem acvatic natural de riscul devastatoare asupra ecosistemelor naturale.

Alte impacturi și informații relevante - nu se aplică

5. Compatibilitatea proiectului actului normative cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul prenotat se aliniază Regulamentului (UE) nr. 708/2007 AL CONSILIULUI din 11 iunie 2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 168/1, CELEX: 32007R0708.

Gradul de compatibilitate a actului UE cu proiectul în cauză este reflectat în tabelul de concordanță elaborat conform prevederilor Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1171/2018.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea și consultarea proiectului de act normativ, este publicat pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, la adresa: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotarare-pentru-aprobarea-regulamentului-privind-util/15964>.

Totodată, proiectul a fost consultat cu asociațiile de profil: Uniunea de persoane juridice Asociația Națională a Piscicultorilor din Republica Moldova și Asociația producătorilor piscicoli "AQUAELM", care au comunicat lipsa obiecțiilor și propunerilor.

În conformitate cu pct. 172 din Regulamentul Guvernului proiectul și materialele conexe au fost remise la Comisia Europeană pentru consultare. În urma acestei evaluări, DG MARE a venit cu recomandări structurale pe mecanismul prevăzut de proiect care este diferit de Regulamentul (CE) 708/2007. Ca urmare proiectul a fost reconsiderat pentru alinierea fidelă la Regulamentul (CE) 708/2007.

Conform alin. (7) art. 32, alin. (6), art. 35 - 37 proiectul și materialele conexe sunt expediate la instituțiile de resort pentru avizare și expertizare.

7. Concluziile expertizelor

În data de 21 aprilie 2026 în ședința, prin corespondență, a Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător a examinat proiectul și materialele conexe. Prin Avizul cu nr. 38-78-4524 din 22 aprilie 2026 s-a comunicat nesusținerea phG și a Notei de fundamentare. La etapa de examinare a avizului (obiecțiile sunt incluse în Tabelul de sinteză) s-a lucrat cu expertul, membru al GL asupra obiecțiilor și recomandărilor. Prin urmare phG și Tabelul de sinteză au fost modificate conform recomandărilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul este elaborat în temeiul art. 2 din Legea nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 185-199, art. 442), nu contravine și nu abrogă alte acte normative naționale.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru a asigura o implementare eficientă a Regulamentului, proiectul de Hotărâre de Guvern delimitează clar competențele fiecărei instituții:

Agenția de Mediu:

1. gestionează procesul de recepționare, examinare a dosarelor solicitanților;
2. eliberează Permisul de introducere / transfer în acvacultură a speciilor exotice/absente la nivel local solicitanților care solicită inițierea intervenției privind introducerea/transferul speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local în unitățile de acvacultură;
3. administrează Registrul intervențiilor speciilor introduse sau transferate în unitățile de acvacultură și asigură transparența datelor.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului asigură supravegherea și controlul de stat, în limita și conform procedurilor stabilite de Legea nr. 131/2012, pentru:

1. respectarea cerințelor privind izolarea unităților de acvacultură cu circuit închis față de apele deschise;
2. funcționarea barierelor fizice de filtrare și prevenirea evadării specimenelor în mediul natural;
3. constatarea daunelor cauzate biodiversității și ecosistemelor acvatice în cazul incidentelor de mediu.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor asigură controlul de stat, în condițiile și conform procedurilor stabilite de Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat în activitatea de întreprinzător, și supraveghează activitățile de acvacultură pentru a se asigura că:

1. unitățile de acvacultură cu circuit închis respectă cerințele de amenajare, biosecuritate și exploatare prevăzute la pct. 7 subpct. 7.3;

2. transportul organismelor acvatice de la și către unitățile de acvacultură cu circuit închis se desfășoară în condiții de siguranță sanitar-veterinară și biosecuritate care previn evadarea speciilor exotice sau a celor nevizate;

3. monitorizează starea epidemiologică a exemplarelor aflate în unitățile de acvacultură și instalațiile de carantină și validează protocoalele de dezinfecție.

**Secretar general al
Ministerului**

Sergiu GHERCIU